

MUSEUMNIEUWS

De bezoekcijfers hebben zich in het afgelopen seizoen op normale wijze ontwikkeld, met dien verstande, dat de jubileumfeesten van de stad Enkhuizen een typische verschuiving ten gevolge hebben gehad. Het is nl. een statistisch bewezen feit, dat de grootste bezoekersdrukte altijd valt in de laatste week van Juli en de eerste week van Augustus. Dit was ook dit jaar weer het geval, althans voor zover het de laatste week van Juli betrof, met een totaal van 1723 bezoekers. Onmiddellijk daarop viel echter dit jaar een vrij sterke teruggang te constateren, en de eigenlijke „piek” kwam nu pas in de vierde week van Augustus, de eigenlijke Enkhuizer feestweek, met 1951 bezoekers. Zoals gezegd waren de bezoekcijfers overigens normaal. Dit wil zeggen, dat ook dit jaar weer een totaal zal worden bereikt van ongeveer 19.000 bezoekers. Dat dit gemiddelde aantal niet hoger is moet naar onze bescheiden mening voornamelijk worden gezocht in de excentrische ligging van Enkhuizen.

Ten gerieve van de bezoekers werd de Nederlandse gids in verbeterde vorm opnieuw uitgegeven. Kwam er verleden jaar een Engelse gids gereed, met blauwe omslag, thans was de Franse gids aan de beurt, welke uitkwam in champagne-kleurige omslag. Voor de uitgave van een Duitse gids waren de kasmiddelen helaas niet toereikend. De Vereniging van Vrienden verzorgde de uitgave van het Urker ambachtenboekje door Mariap van Urk, dat zeer karakteristiek is voor het leven op het voormalige eiland en dat, van fraaie foto's voorzien, verkrijgbaar is tegen de geringe prijs van f 3.50. Voorwaar een uitstekend boekje dat waard is, aan de man te worden gebracht!

Wat de restauratie van de belendende gebouwen betreft: het Noordelijkste deel van de percelen aan de Kade kwam dit jaar onder de kap. Onlangs werd aan de courzijde van dit perceel het uit 1625 daterende portiek geplaatst, dat oorspronkelijk ook uit Enkhuizen afkomstig is, maar vele tientallen jaren heeft doorgebracht in de tuin het het Rijksmuseum te Amsterdam. Het is een fraai zandstenen portiek, met leeuwenmaskers aan de voet van de opgaande posten en een zittende leeuw, met bol in de poten, op de top van de met voluten behouwen opstand. Tussen de jaartal-cartouches bevindt zich een interessant letterraadsel. Maakt de restauratie dus een zeer bevredigende vooruitgang, met smart wordt nog gewacht op een botenhuis, alias een „schiphuis”. De grootste moeilijkheid daarbij is, een geschikt stuk water te vinden waar deze toevlucht voor de reeds veel geplaagde schepen kan en mag worden gebouwd.

En nu zitten we dus weer tussen de schepen. Deze aan zomerhitte en winterkoude blootgestelde schepen, die ongebruikt in stilstand

water liggen, vergen een nimmer aflatende intensieve zorg. Deze zorg wordt ook zoveel mogelijk hun deel. Het waren het tjottertje „Hou moed“, de sier-ijstjotter „Sperwer“ en de Zaanse „hard-roeier“. De garnalenschuit (bijgenaamd „de laatste bom“, hoewel het geen bom is) werd te Broekerhaven voor een groot deel vernieuwd. De mast en de overige rondhouten van de „bom“ werden in de werkplaats van het museum gemaakt. Op de helling te Broekerhaven kwamen achtereenvolgens nog de schokker, het middenzwaardjacht en het bolletje. De werkzaamheden bestonden uit: nieuwe huidgangen inzetten, naden uithakken, breeuwen. De andere schepen kregen, naast kleine reparaties, hun normale onderhoud.

Op de werkplaats van de modellenmaker werd een groot aantal beschilderde houten scheepjes vervaardigd, welke moeten dienen voor de verdere afwerking van de in ombouw zijnde Maquettezaal. Zo werd voor de maquette van Harlingen een modelletje gemaakt van het instructievaartuig „Prins Hendrik“; voor de maquette van Elburg een aantal bottertjes en schokkertjes.

Voornamelijk door aankoop konden de verzamelingen op gelukkige wijze worden uitgebreid. Zo kon een bijzonder fraai model van een fluitschip worden aangekocht, gemaakt op schaal 1 : 15. In deze „maritieme“ sector vallen ook een bewerkte scheepshoorn van koehoorn (van die „ouderwetse“, thans uitgestorven koeiesoort, welke hoorns bezat van wel 25 cm lengte!), een vuren houten misthoornkistje met zwengel en een gebrandschilderd ruitje uit 1646 met de voorstelling van een in aanbouw zijnd schip en de namen Cornelis Thonisz Dincker en Fransijntgen de Keyser. Heel interessant is ook een tweetal potvisten, versierd met gegraveerde scheepsvoorstellingen. Andere interessante objecten zijn:

- twee series Delfts blauwe wandborden, die de haringvangst en de verdere verwerking in beeld brengen;
- een molenaarsgereedschapskist met inhoud;
- een smidsblaasbalg van 2 m lengte;
- een vierdeurskast van de Waddeneilanden met op de eikenhouten deuren geschilderde tafereelen, ontleend aan de Bijbel, en verder vogel- en bloemmotieven;
- een fraaie zilveren molenbeker met gedreven voorstellingen van een eendenjacht en van de jaargetijden.

De Vereniging van Vrienden stond een aantal objecten „in langdurig bruikleen“ af, die het vermelden al evenzeer waard zijn, b.v.:

- een fraaie blauwe aardewerk-schotel met scheepjesdecoratie;
- een koperen zonnewijzer met het inschrift „Docet Umbra“ („De schaduw leert“);
- een fraaie eikenhouten scheepskist, beschilderd met Bijbelse voorstellingen, afkomstig uit Woudsend;

een eikenhouten presenteerblad, beschilderd met de voorstelling van Josef, Maria en het Kind, vergezeld van twee engelen en drie herders:

een kerfsnede-vogelkooi van Marken, beschilderd in roodbruin, oranje en zwart.

Ter gelegenheid van de feestweek werd in de zalen 7 en 8 een tentoonstelling ingericht, gewijd aan de geschiedenis van de jubilerende stad Enkhuizen. Deze tentoonstelling trok in totaal ongeveer 1000 bezoekers. De daaruit voortvloeiende baten kwamen ten goede aan de gemeente. De toegangsprijs bedroeg f 0.25.

Tenslotte verdient vermelding, dat de Zuiderzeefilm in kleuren, door de cineast Bert Haanstra, met steun van het Zuiderzeemuseum bijna gereed is gekomen. In deze film wordt een overzicht gegeven van het kleurige leven van een Zuiderzee-kustbewoner en diens neergang (begrafenis), welke levensgang parallel loopt met het bestaan en verdwijnen van de Zuiderzee zelf. Dit gegeven is in de film op boeiende wijze uitgewerkt. Eerlang zal men zich daarvan in de Nederlandse en de buitenlandse bioscopen kunnen overtuigen.

K. Boonenburg

MUSEUMNIEUWS.

De Minister van O.K.W. heeft de directie onlangs machtiging verleend tot aankoop van een zgn. fries jacht, een type, dat tot dusverre nog aan de museumvloot ontbrak. Het schip, de „Neptunus”, is thans nog eigendom van de heer Breedt Bruyn te Wormerveer. Het dateert van 1919, doch verkeert, dank zij het uitstekende onderhoud, nog in zeer goede staat. De lengte van het schip bedraagt 6 meter, die van de mast $10\frac{1}{2}$ meter. De Neptunus zal haar naam behouden en binnenkort door personeel van het museum naar Enkhuizen worden gebracht.

Op de werkplaats werden enige nieuwe scheepsmodellen vervaardigd ten behoeve van de vitrine in de Visserijzaal, nl. die van een Volendammer kwak, Lemster aak en Staverse jol. De modellen werden volgens de stapel methode gebouwd op schaal 1 op 20. De kwak wordt getoond, vissende met de kwakkuil; de Lemster aak met de dwarskuil, terwijl de Staverse jol te zien is met staande haringnetten.

De heer S. W. Dokkum te Beverwijk schonk een uit het midden der achttiende eeuw stammende octant, welke waarschijnlijk in Engeland zal zijn vervaardigd. De octant bevindt zich in een vurenhouten kist, welke is beschilderd met de voorstelling van een zeilschip, een geometrische versiering en initialen. Een afbeelding van deze octant komt voor op de omslag van het tijdschrift „OKW-mededelingen” van 5 mei ll., Nr. 18.

De verzameling klederdrachten kon op zeer bevredigende wijze worden uitgebreid met kleding van Spakenburg en Marken. Voor de verwerving van de uitstekende collectie Spakenburgse drachten verleende mevrouw E. Bosch te Amersfoort geheel belangeloos haar medewerking. Deze aanwinsten zijn van groot belang in verband met de klederdrachten-expositie in de nieuwe zalen aan de Kadezijde, welke onlangs zijn opgeleverd en waar thans hard gewerkt wordt aan een voorlopige inrichting.

De Vereniging „Vrienden van het Zuiderzeemuseum” verwierf voor het museum een hoogst interessante collectie merklappen, bestaande uit 208 exemplaren en uit het gehele land afkomstig. Deze collectie leent zich uitstekend tot het bestuderen van verschillende stijlvormen. Een deel ervan is te zien in het „Aanwinstenzaaltje” aan de Wierdijkzijde.

Door bemiddeling van het Goois Museum te Hilversum kon de hand worden gelegd op een authentiek „rechtbankje” uit Huizen, terwijl onze correspondent te Spakenburg zorgde voor de levering van een Spakenburgse tafel met „katteplank” en zes suikerpotstoelen.

Van de kunstschilder A. P. Schotel te Laren werd een tweetal doeken gekocht, nl. de „Haven van Spakenburg” met veelkleurige bidders en „Volendammer vissers”. De schilder T. Moll te Huizen verkocht een stemmig doek aan het museum, nl. „Kerkgang te Huizen”.

K. Boonenburg.